

УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВИХ ВАЖЕЛІВ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Сьогодення на Україні проходить в умовах фінансової кризи, воєнних дій на території нашої держави і оновлення банківської системи в контексті євроінтеграційного напрямку, важлива роль надається оподаткуванню банківської діяльності, оскільки від розміру прибутків банку залежать масштаб діяльності банку та обсяги податкових платежів в фінанси держави. Всупереч усім негативним чинникам за допомогою банків держава, здійснює розподіл і перерозподіл валового внутрішнього продукту, забезпечує соціально-економічні перетворення, а найголовніше збільшує рівень добробуту населення, тому що банки виступають як фінансовим посередником на ринку, так і платником податків [3].

Ринок кредитування зростає, проте повільними темпами, що свідчить про наявність певних проблем під час військової агресії. Через війну зростають кредитні неплатежі та відповідно портфель проблемних кредитів банку. Що може стати головною проблемою для українських банків та їх кількісне скорочення. За даними НБУ за час війни кількість непрацюючих кредитів зростає, а банки значно витрачаються на резерви. Постійно збільшують відрахування до них через втрату платоспроможності клієнтів, доходу, знищення активів та іншого майна. Що в цілому зменшує якість кредитного портфелю.

Для відновлення платоспроможності банки надали фізичним особам відстрочки за платежами, так звані кредитні канікули. Проте банки вже виділяють тих позичальників, які користуючись ситуацією вимагають від установ максимальних уникнень від сплати. Проте нажалі існують і найбільш складні ситуації, пов'язані із смертю позичальника або втратою свого житла, такі кредити скоріше не будуть повернуті взагалі. За даними НБУ вже більше 20% таких безповоротних кредитів через війну та постійні атаки. Банки не мають права на час військового стану стягувати та продавати закладене майно, накладати штрафи [2].

Так, в умовах обмеженого кредитного попиту з боку населення, зменшення якості кредитного портфелю, зростання резервів на покриття можливих збитків підвищується ризик прибутковості, що вимагає від банків швидкого пристосування та збереження їх операційної прибутковості.

Проблематика оподаткування банківської діяльності України існувала, існує та, мабуть, буде існувати ще довго. Попри часті зміни до діючого ПКУ досі окремо не виділено нюанси оподаткування банківської діяльності, а банківські установи оподатковуються на загальних засадах.

Доцільно активно застосувати зарубіжний досвід оподаткування банківських установ не лише для розвитку цього сектора економіки в нашій країні, а й для збільшення податкових надходжень до бюджетів різних рівнів від діяльності банківських та інших фінансово-кредитних установ. Зокрема, на нашу думку, в Україні доцільно ввести диференційований підхід до оподаткування діяльності банківських установ. Наприклад, застосовувати занижену ставку податку на прибуток за умови, що банківська установа систематично і регулярно спрямовує прибуток не на виплату дивідендів, а на збільшення капіталу банку, кредитування реального сектору економіки, розвиток діяльності за кордоном тощо.

Порівнюючи оподаткування банківських установ України та країн світу, можна констатувати, що в Україні та в світі для оподаткування використовується податок на прибуток, проте закордоном паралельно стягують місцеві податки з банків та інші.

В умовах війни, щоб забезпечити безперебійне функціонування фінансової системи країни для українських банків доцільно застосовувати такі пільги: звільнення від оподаткування банківських коштів, інвестованих в інноваційні підприємства; податкові пільги для банків, що пропонують довгострокові інвестиційні кредити [3].

Зважаючи на те, що прибуткові податки, які сплачують банківські установи, зачіпають рівень достатності капіталу і знижують чистий дохід нерівномірно, доцільно внести зміни до ПКУ, які сприяли б отриманню певних банківських доходів. В умовах, коли потрібне цілеспрямоване вкладення коштів у реальний сектор економіки, такими доходами можуть виступати доходи банківських установ від обслуговування пріоритетних галузей економіки [1].

Таким чином, необхідно посилити підтримку вітчизняних банківських установ із боку держави через запровадження диференційованих підходів до оподаткування та посиленого банківського нагляду. Це пов'язано з тим, що українські банківські установи значно відстають за якісними й кількісними показниками від іноземних банківських установ, а державна підтримка дасть змогу підвищити прибутковість вітчизняних банківських установ та забезпечить підвищення фіскальної достатності національної системи оподаткування [1].

Список використаної літератури:

1. Кміть В.М., Савацька М.Я. Напрями вдосконалення системи оподаткування діяльності банківських установ // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2018. Вип. 33. С. 104-110.
 2. Левкович О. В., Райгородська Ю. Ю. Сучасний стан та проблеми банківського кредитування фізичних осіб // Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції. 2023. Том 3. С. 71-73.
- Сич О.А., Козачук О.В. Світовий досвід оподаткування банків // Інтелект XXI, 2022. № 3. С. 18-22.